

گزارش

نگاهی بر واکنش‌ها به عضویت ایران در «بریکس»

تهران عضوی تاثیرگذار در نظم نوین جهانی

اروپا عضوی از بریکس نیست، بنابراین تصمیمات مربوط به گسترش آن تنها توسط اعضا گرفته می شود و ما نیز به آن توجه داریم. لازم به ذکر است در ادامه نشست رهبران بریکس در ژوهانسبورگ پایتخت آفریقای جنوبی، سران این گروه شامل برزیل، روسیه، چین، هند و آفریقای جنوبی، با عضویت ایران و پنج کشور عربستان، امارات، مصر، اتیوپی و آرژانتین به عنوان اعضای کامل در گروه بریکس موافقت کردند.سفیر جمهوری خلق چین در تهران عضویت ایران در گروه بریکس را تبریک گفت.محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه پیشین جمهوری اسلامی ایران در مورد عضویت ایران در بریکس و آغاز این موضوع از ژانویه ۲۰۲۴ گفت: دعوت از ایران برای عضویت در بریکس خبر خوبی است. همچنین حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه پس از اعلام عضویت رسمی ایران در گروه بریکس در فضای مجازی نوشت: «همراه با دکتر رئیسی برای شرکت در نشست سران بریکس پلاس به آفریقای جنوبی سفر کردیم موفقیت بزرگ برای پذیرش عضویت ایران در گروه بریکس، علاوه بر تقویت چندجانبه‌گرایی، می‌تواند زمینه تعقیب اهداف و توسعه دیگر راهبردهای کلان دولت در اجرای دیپلماسی پویا را فراهم سازد.»وزیر امور خارجه همچنین در این باره در اینستاگرام نوشت: خروج غیرقانونی آمریکا از برجام، جنگ باورکراین و دیگر تحولات بین‌المللی اخیر به خوبی نشان داد که کارکرد ائتلاف‌های بین‌المللی سنتی گذشته که صرفاً مبتنی بر موضوع امنیت یا اقتصاد شکل گرفته بودند، دچار اخلا است، بنابراین پیوند منافع ملی کشورهای به فرجام و برخورداری از ارزش و نیروهای مردمی کارآمد می‌تواند بی‌نیاز از بین‌المللی خاص، خطای راهبردی است.

لازم به ذکر است اعضای سازمان بریکس در بیانیه پایانی نشست ژوهانسبورگ ضمن تأکید بر حضور نمایندگان

کشورهای در حال توسعه در مدیریت نهادهای جهانی، درباره تحریم‌های یکجانبه قدرت‌ها علیه کشورهای مستقل ابراز نگرانی کردند.کشورهای عضو بریکس همچنین از چندجانبه گرایی فراگیر و احترام به حقوق بین الملل حمایت کرده و تحریم های یکجانبه علیه کشورهای جهان را نقض قوانین سازمان تجارت جهانی اعلام کردند.در همین حال در ادامه تحولات نشست بریکس چین و آفریقای جنوبی در حاشیه اجلاس سران بریکس توافق‌نامه‌هایی در زمینه برق و انرژی هسته‌ای امضا کردند.روزنامه وال استریت ژورنال نیز گزارش داد که عربستان سعودی در حال بررسی پیشنهاد چین برای ساخت نیروگاه هسته‌ای در این کشور است، تصمیمی که می‌تواند برنامه‌های آمریکا در این پادشاهی را از مسیر خود خارج سازد.

خبر دیگر آنکه ولادیمیر پوتین رییس جمهور روسیه روز پنجشنبه در جریان سخنرانی در نشست بریکس در آفریقای جنوبی که مجازی صورت گرفت، از واژه خلیج‌فارس در توضیح طرح‌های ارتباطی گروه بریکس استفاده کرد. رئیس‌جمهور روسیه برای همکاری با اعضای جدید گروه بریکس اعلام آمادگی و تأکید کرد: به گسترش نفوذ بریکس در سراسر جهان ادامه خواهیم داد.«لئونیز ایناسیو لولا داسیلوا» رئیس جمهوری برزیل نیز گفت: افزایش و تنوع اعضا، قدرت عمل بیشتری به بریکس در نظام نوین جهانی می دهد. همچنین آنتونیو گوتش دبیرکل سازمان ملل در اجلاس سران بریکس گفت: باید فوراً اعتمادسازا بازگردانیم و چندجانبه گرایی را برای قرن بیست و یکم تقویت کنیم.

همچنین میگل دیاز کانل رئیس جمهوری کوبا پنجشنبه گفت که «بانک جدید توسعه» بریکس باید جایگزینی

اما واگرهای توافق‌نامه امنیتی بغداد -واشینگتن

تحمیل شده به عراق توسط آمریکا نمودی آشکار از این رفتار است.

با توجه به این سوابق، آنچه کنار آمدن آمریکا با خواسته‌ها و شرایط عراق نامیده شده تنها یک دلیل می‌تواند داشته باشد و آن دستاوردهای عراق به واسطه نقش‌آفرینی در جبهه مقاومت است که علاوه بر برقراری امنیت و یک‌پارچگی این کشور، جایگاه منطقه‌ای و جهانی آن را ارتقا داده است.

دوم، روند تحولات منطقه نشان از افول شدید جایگاه آمریکا دارد. هم‌گرایی ماه‌های اخیر میان کشورهای منطقه از جمله توسعه روابط ایران و عربستان، بازگشت سوریه به اتحادیه عرب، تمایل کشورهای منطقه به هم‌گرایی امنیتی از جمله در حوزه دریایی با ایران، مخالفت کشورهای عربی با طرح‌های آمریکایی سازش با رژیم صهیونیستی، توسعه روابط متحدان آمریکا در منطقه با چین و روسیه و… مویذ این حقیقت است که ریشه در مقاومت دارد.

عبور آمریکا از زیاده‌خواهی‌های دو ساله‌اش در تبادل زندانیان و آزادسازی اموال بلوکه شده ایران در کره جنوبی، تغییر رفتار آمریکا در قبال پرداخت بخش‌هایی از بدهی‌های عراق به ایران و… از دیگر مصادیق این حقیقت است. بر این اساس، آنچه تن دادن آمریکا به خواسته‌های عراق در توافق‌نامه اخیر عنوان می‌شود نه ناشی از رویکرد تعاملی آمریکا بلکه به‌دلیل تضعیف موقعیت جهانی این کشور است که واشینگتن را به دل بستن به دستاوردهای حادایی وادار ساخته است.این امر پیامی مهم به مقامات عراقی است که با دقت عمل بیشتری نسبت به وعده‌ها و تعهدات آمریکا از جمله در حوزه امنیت بنگرند، به‌ویژه اینکه امروز عراق با تجربیات ارزنده‌ای که در کنار جبهه مقاومت به مقابله با داعش کسب کرده و برخورداری از ارزش و نیروهای مردمی کارآمد می‌تواند بی‌نیاز از دخالت آمریکا برای تأمین امنیت خویش و حتی منطقه نقش‌آفرینی کند.

سوم؛ در بیانیه توافق‌نامه بغداد-واشینگتن، مسئله مبارزه با داعش به عنوان

برای موسسات مالی مدرنی شود که در پی «کسب منابع کشورهای جنوب» هستند. دیاز کانل در سخنانی در نشست سران بریکس در آفریقای جنوبی اظهار کرد: بانک جدید توسعه که توسط بریکس ایجاد شده است می‌تواند باید جایگزین نهادهای مالی مدرنی شود که حدود یک قرن از نسخه‌های کهنه برای غارت منابع کشورهای جنوب استفاده کرده‌اند.پایگاه خبری بلومبرگ با اشاره به پیوستن عربستان سعودی، مصر و امارات به گروه بریکس آن را نزدیک شدن متحدان واشنگتن به مدار روسیه و چین خواند. به دنبال تصمیم گروه بریکس برای اضافه کردن ۵ عضو جدید شامل عربستان سعودی، مصر، امارات عربی متحده، ایران و اتیوپی به این گروه، رسانه‌های غربی در حال بررسی و تحلیل این اقدام مهم و اثرات استراتژیک و ژئوپلیتک آن در عرصه بین‌المللی هستند.

خبرگزاری بلومبرگ در تحلیلی در این زمینه نوشت: بعضی از متحدان ایالات متحده آمریکا در غرب آسیا از جمله بزرگترین صادر کننده نفت، در حال نزدیکتر شدن به مدار چین و روسیه هستند؛ اقدامیکه باعث افزایش پیچیدگی‌های ژئوپلیتک به ویژه پس از حمله نظامی روسیه به اوکراین خواهد شد. این گزارش افزود: عربستان سعودی، امارات متحده و مصر پس از دعوتی که روز پنج شنبه در جریان اجلاس سران بریکس در آفریقای جنوبی صورت گرفت قرار است به این بازار بزرگ نوظهور متشکل از پنج کشور برزیل، روسیه، چین، آفریقای جنوبی و هند بپیوندند. این کشورها در کنار ایران، آرژانتین و اتیوپی قرار است از اول ژانویه سال ۲۰۲۴ عضو این گروه شوند.

در همین حال علی‌اکبر ولایتی ضمن ابراز خرسندی از توسعه همکاری های جمهوری اسلامی ایران با کشورهای عضو بریکس و عضویت کشورمان در این اتحاد مهم و نوظهور اقتصادی تأکید کرد: مجموعه بریکس گام های مهمی از جمله افزایش تعداد اعضای آن را در جهت عملیاتی شدن اهداف تاثیرگذار این مجموعه اقتصادی برنامهریزی کرده‌اند که بسیار ارزشمند خواهد بود و عضویت دائم ایران در بریکس نیز در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای بسیار مهم و تأثیرگذار است.مشاور مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل افزود: پس از جنگ جهانی دوم دولت توسعه طلب آمریکا با جایگزین کردن دلار و تبدیل آن به پشتوانه ارزی که مبتنی‌ا استمرار اقتصادی و تحمیل‌های سیاسی بود، تلاش کرد که سلطه خویش را بر دنیا توسعه دهد اما اکنون هسته مرکزی بریکس از کشورهای جدید از جمله ایران که در حوزه اقتصاد جهانی فعال هستند جدا کرده که به عضویت دائم این سازمان اقتصادی درآیند و لذا فعالیت و تلاش‌های چند جانبه کشورهای عضو می‌تواند جهش مهمی در پایان دادن به استعمار کشورهای توسعه طلب تلقی می‌گردد.

مولفه و کارکرد اصلی فعالیت نیروهای آمریکایی در عراق ذکر شده است. آمریکایی‌ها در حالی داعش را پنهان‌های برای دور زدن صوبیه پارلمان عراق پس از ترور فرماندهان مقاومت در سال ۱۳۹۸ قرار دادند که کارنامه آنها سراسر حمایت از داعش و گروه‌های تروریستی در عراق و منطقه بوده است.

جهانین ادعان دارند که شکست داعش نه با اقدامات آمریکا بلکه در اثر عملکرد جبهه مقاومت با محوریت جمهوری اسلامی و افرادی همچون سردار شهید سلیمانی و بسیج مردمی با نکیه بر فتوای مرجعیت دینی رقم خورده است. اکنون نیز شواهد بسیاری از زنجیره تحرکات آمریکا برای احیاء داعش در عراق و سوریه حکایت دارد، انهدام بسیج مردمی در عراق به عنوان پیشگامان مبارزه با تروریسم و جابه‌جایی نیرو و تحرکات نظامی در سوریه با هدف قدرت‌یابی مجدد داعش در همین راستا قابل ارزیابی است.

فراتر از آن؛ یکی از چالش‌های امنیتی اکنون عراق، استقرار تجزیه‌طلبان و تروریست‌هایی چون کومله، پژاک و پ.ک.ک در این کشور است که تحت حمایت آمریکا صورت گرفته و حلقه تکمیلی آن را نیز تقلا ی آمریکا برای نفوذ موساد در این کشور تشکیل می‌دهد.

با توجه به سابقه سیاه آمریکا در تروریسم‌پروری که مشکلات بسیاری برای عراق و همسایگانش ایجاد کرده، آنچه حآل مشکلات امنیتی عراق است نه توافق نامه امنیتی با آمریکا عهدشکن بلکه حذف پای آمریکا از منطقه و برقراری توافقات امنیتی با کشورهای منطقه علیه جریان‌های تروریستی تحت حمایت آمریکا است.

یکی از انواع این توافق‌نامه‌ها، توافق تهران-بغداد است که در سفر سال گذشته دربابان رفت و ششمخانی دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی به عراق میان طرفین صورت گرفت و طرف طرفی متعهد به پایان دادن به حضور جدایی‌طلبان و تروریست‌ها در مرزهای خود با ایران شد.قدر مسلم جمهوری اسلامی در کنار تعامل فراگیر با همسایگان در تأمین امنیت پایدار و قاطع‌جانبه، همچون گذشته به هرگونه تهدید امنیتی علیه خود و منطقه پاسخی واضح خواهد داد و آمریکا نمی‌تواند در پوشش توافقات امنیتی با کشورهای غرب آسیا، ماهیت تروریستی خود را پنهان سازد.

ایروانی با بیان اینکه ثبات پایدار در سوریه تنها با حفظ حاکمیت و تمامیت ارضی این کشور محقق می‌شود، اظهار داشت: ما تجاوزات مکرر و نقض حاکمیت و تمامیت ارضی سوریه توسط رژیم اسرائیل را به شدت محکوم می‌کنیم. این اقدامات ششروانه مانند حملات تروریستی اخیر به دمشق و مناطق اطراف در ۲۱ اگوست، که عمداً زیرساخت‌های غیرنظامی را هدف قرار می‌دهد، نقض آشکار قوانین بین‌المللی بشردوستانه و منشور سازمان ملل بوده و همچنین تهدیدی جدی برای صلح و ثبات منطقه هستند. ناتوانی جامعه بین‌المللی در رسیدگی به این تجاوزات مداوم، عمیقاً نگران کننده است. ششورای امنیت باید موضعی قاطع اتخاذ کرده و این گونه نقض‌های فاحش را محکوم کرده و رژیم اسرائیل را مجبور به توقف تجاوزات خود و پایان دادن به اشغال جولان سوریه کند. ایروانی ضمن اعلام حمایت از توافق چندجانبه اخیر بین سازمان ملل متحد و دولت سوریه برای ارسال کمک‌های بشردوستانه ضروری از طریق گذرگاه مرزی باب‌الهیوی

۵

دیپلماسی

اخبار

دیدار امیرعبداللهیان با همتای بلاروسی

وزرای امور خارجه ایران و بلاروس امروز در حاشیه نشست بریکس که در آفریقای جنوبی در حال برگزاری است، دیدار و درباره مسائل دوجانبه گفت‌وگو کردند.

وزارت امور خارجه بلاروس از دیدار سرگئی آلینیک، وزیر امور خارجه این کشور با حسین امیرعبداللهیان، همتای ایرانی‌اش در حاشیه نشست بریکس در آفریقای جنوبی خبر داد.طبق این بیانیه، وزرای امور خارجه دو کشور درباره برخی مسائل مرتبط با دستورکار روابط دوجانبه، از جمله پیشرفت‌های انجام شده در اجرای نقشه راه همکاری دو کشور که توسط روسای دو کشور به امضا رسیده بود، گفت‌وگو کردند.نشست بریکس هم‌اکنون در ژوهانسبورگ در حال برگزاری است. عضویت تمام‌عیار ایران، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، اتیوپی، مصر و آرژانتین در این ائتلاف امروز از سوی رهبران آن تأیید شد.

حضور وزیر کشور عراق در مرز زرباطیه - مهران

وزیر کشور عراق با حضور در مرز زرباطیه (مهران) از نزدیک در جریان تأمین امنیت زائران اربعین حسینی قرار گرفت.

«عبدالامیر الشمری» وزیر کشور عراق با حضور در مرز زرباطیه (در بخش ایران به نام مرز مهران) حضور یافت. در بیانیه وزارت کشور عراق آمده است که این بازدید به منظور پیگیری اجرای طرح تأمین امنیت پیاده‌روی اربعین حسینی صورت گرفته. مرز زرباطیه در استان دیالی عراق، هر ساله بیشترین حجم ورود زائران ایرانی را به خود اختصاص می‌دهد و از این رو دولت عراق طرح امنیتی ویژه‌ای را در این استان آغاز کرده است. الشمری ریاست کمیته عالی امنیت مراسم اربعین امام حسین (ع) در عراق را بر عهده دارد. او چندی پیش گفته بود که بیش از ۴۰ هزار نیرو در استان «دیالی» برای تأمین امنیت زوار مستقر شده‌اند.

قطر حامی توافق ایران و عربستان

وزیر امور خارجه قطر ضمن اشاره به تجربه‌های مثبت و ظرفیت‌های خوب منطقه، تأکید کرد که دوحه حامی توافق ایران و عربستان بوده و آن را برای کاهش تنش‌ها خود می‌داند.

«محمد بن عبدالرحمن آل ثانی» وزیر امور خارجه قطر در جریان شرکتش در یک نشست علمی پژوهشی، ضمن اشاره به تحولات جهانی و اعلام مواضع دوحه، از توافق ایران و عربستان در منطقه حمایت کرد.طبق گزارش پایگاه خبری «القدس العربی»، آل ثانی در این باره گفت: ما از توافق ایران و عربستان سعودی حمایت می‌کنیم و معتقدیم که این توافق برای کاهش تنش در منطقه مفید است. منطقه ما ظرفیت‌های خود را دارد و امیدواریم کشورهای کوچک و متوسط از تجربیات ما بهره ببرند.نخست‌وزیر و وزیر امور خارجه قطر در ادامه ابراز امیدواری کرد که توافق اخیر ایران و آمریکا با میانجیگری دوحه منجر به گفت‌وگوهای بیشتر میان دو کشور در خصوص پرونده هسته‌ای شود. ۱۰ اگوست بود که رسانه‌های آمریکایی از جمله روزنامه «نیویورک تایمز» از توافق ایران و آمریکا برای مبادله زندانیان در ازای آزادسازی اموال بلوکه شده ایران در کره جنوبی خبر دادند.«محمد عبدالعزیز الخلیفی» وزیر مشاور دولت قطر در امور خارجه هم روز بعد، ۱۱ اگوست در گفت‌وگو با شبکه «الجزیره» تصریح کرد: قطر نقش مهمی در تسهیل گفت‌وگو بین واشنگتن و تهران داشت؛ امیدواریم توافق واشنگتن و تهران منجر به توافق بر پرونده هسته‌ای شود.آل ثانی در ادامه و ضمن تأکید بر اینکه تاکنون رسماً موضعی از نسوی ریاض درباره عادی‌سازی روابط با تل‌آویو نشده، خاطر نشان کرد: قطر از ابتکار عمل عربی که توسط عربستان سعودی برای شرط ایجاد روابط خود با اسرائیل، یعنی نیاز به تحقق خواسته‌های مردم فلسطین آغاز شده، حمایت می‌کند.

گسترش همکاری ایران و ازبکستان

در دیدار، معاون وزیر آموزش عالی ازبکستان و معاون وزیر کشاورزی ایران طرفین بر افزایش همکاری دوجانبه تأکید کردند.

در دیدار «سرورخان بزرخانوف» معاون وزیر آموزش عالی، علوم و نوآوری ازبکستان و «مجتبی خیام نکوی» معاون وزیر کشاورزی، رئیس سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی (AREEO) جمهوری اسلامی ایران قرارداد سازماندهی برنامه های کارآموزی امضا کردند.در این دیدار طرفین در خصوص همکاری‌های احتمالی بیشتر تبادل نظر کردند.به ویژه خاطر نشان شد که انتقال فناوری در زمینه کشاورزی، تحقیقات مشترک در مورد توسعه واکسن برای استفاده در دامپروری، تبادل تجربه در زمینه فناوری های جدید با هدف افزایش کارایی محصولات در حال رشد می‌تواند به گام های جدیدی در همکاری تبدیل شود.طرف ایرانی همچنین حمایت خود را از نمایندگان بخش خصوصی به ویژه شرکت های علمی و فنی در گسترش همکاری‌های فناوری اعلام کرد.طی این مذاکرات، وزارت آموزش عالی، علوم و نوآوری ایران با برگزاری یک دوره کارآموزی برای ۷ دانشمند جوان از این کشور در مراکز آموزشی و تحقیقاتی این سازمان موافقت کردند.

هددار نماینده دائم ایران در سازمان ملل

تردد آزادانه گروه‌های

تروریستی در سوریه

تهدیدی برای امنیت جهان

ایروانی گفت: تردد بدون مانع و آزاد گروه‌های تروریستی از جمله داعش به داخل خاک سوریه تهدیدی جدی برای صلح و امنیت منطقه و جهان است.

محمدسعید ایروانی سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل در نشست شورای امنیت در مورد تحولات سیاسی سوریه طی سخنانی عنوان کرد: تروریسم همچنان یک تهدید برای سوریه و منطقه است و کانون آن در مناطق خارج از کنترل دولت سوریه قرار دارد. تردد بدون مانع و آزاد گروه‌های تروریستی از جمله داعش به